[2012] 5 S.C.R. 674

ରଶ୍ମୀ ରେଖା ଥାଟୋଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ବନାମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

(ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 750/2012)

ମେ 04,2012

[କେ. ଏସ. ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ ଏବଂ ଦୀପକ ମିଶ୍ର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତା, 1973:ଧାରା 438-ଜାମିନ ଆବେଦନ –ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ ନିଜର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କଲେ ଯେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହନ୍ତି , ତଥାପି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବାପରେ ସେମାନଙ୍କ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ କିଛି ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଜାମିନ ବିବେଚନା କରି କରାଯିବ -ଏପରି ଆଦେଶର ଯଥାର୍ଥତା- ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା - ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ ସେ ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବେ ଯାହା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ -ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶବ୍ଦରେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆଦେଶ କରିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିପାରିନଥାନ୍ତେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୁକ୍ତ ଗିରଫକୁ ଏଡ଼ାଇବା ଭଳି ଲାଭଜନକ ସ୍ଥିତିରେ ରହିଥାନ୍ତେ -ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗିରଫକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେ କେବଳ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ଏବଂ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁରୂପ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ- ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଜାମିନ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଆଇନରେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରୀ ନାହିଁ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଆଇନର ପବିତ୍ରତାରେ ଏକ ଫାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ -ଏହିପରି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ସାମୂହିକ ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥାଏ -ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଜାମିନ

ରଶ୍ମୀ ରେଖା ଥାଟୋଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଆବେଦନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷମତାକୁ ହ୍ରାସ କରିଥାଏ- ଏକ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ- ଏହା ଆଇନର ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କି ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ -ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଅପେକ୍ଷା କ୍ଷମତାର ବୈଧାନିକ ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ରହିଛି- ଉକ୍ତ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ବିଚାର କରି, ଅପ୍ରତିରୋଧ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଉପରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାମିନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପୋଷଣୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ତାହା ଅକାମୀ ହୋଇଯିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ -ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ, ତଥାପି, ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଧାରା - 439 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହକଦାର , ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସମୟରେ ନିଜର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁନ୍ତି, ତଥାପି ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ କିଛି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉପଖଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଜାମିନ ଅବଧିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ ଏବଂ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିଥିବା ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାମଲା ସେମାନଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ତତକ୍ଷଣାତ୍ ଆବେଦନରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା ତାହା ଥିଲା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ଧାରା 438 ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆଇନତଃ ପୋଷଣୀୟ କି ?

ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରି, ନ୍ୟାୟାଳୟ

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ : 1.ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ମାନବ ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଏବଂ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେବ

ଏବଂ ହାସଲ କରିବାକୁ ହେବ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଆଇନଗତ ମାନଦଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଏ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସହାନୁଭୂତି କିମ୍ବା କଳ୍ପନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ମାମଲା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

2. ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉପରିସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତକୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା କରିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ କରାଯିବ ଯାହା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିବେ । ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱଷ୍ଟ ଶବ୍ଦରେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆଦେଶ କରିବାକୁ ସେ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିପାରିନଥାନ୍ତେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୁକ୍ତ ଗିରଫକୁ ଏଡ଼ାଇବା ଭଳି ଲାଭଜନକ ସ୍ଥିତି ରେ ରହିଥାନ୍ତେ । ଏହା ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାର ସ୍ୱଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏବଂ ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆଙ୍କ ମାମଲାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲଙ୍କ ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଖୋଲାଖୋଲି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଟେ । ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗିରଫକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେ କେବଳ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ଏବଂ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁରୂପ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

** ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ* **AIR 1980 SC 1632 : 1980 (3) SCR 383 କୁ -ଅନୁସରଣ କରାଗଲା ।**

*** ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ (2009) 8* **SCC 325:2009 (10) SCR 978-ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**

3. ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଜାମିନ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଆଇନରେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରୀ ନାହିଁ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଆଇନର ପବିତ୍ରତାରେ ଏକ ଫାଟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ଏହା ନିୟମଗୁଡିକର ବିରୋଧାତ୍ମକ ଏବଂ ଆଇନ ଏହି ବିରୋଧାତ୍ମକକୁ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଏହାର ଗମ୍ଭୀରତା ବଜାୟ ରହେ, ସେତେବେଳେ ଏହା

ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟତା ଲାଭ କରେ । ଏହିପରି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସାମୂହିକ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଜାମିନ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକର କ୍ଷମତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ ।

ଡ. ନରେନ୍ଦ୍ର କେ. ଅମିନ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି 2008 (6) **SCALE 415; ପୁରାନ ବନାମ ରାମବିଲାସ** *ଏବଂ ଅନ୍ୟଟି (2001) 6* **SCC 338:2001 (3) SCR 432- ଉପରେ ନିର୍ଭର** କରାଗଲା ।

4. ଆଇନର ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ଏଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାକୁ ନୁହେଁ । ଏହା ଆଇନର ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, କି ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ, ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସେଗୁଡିକର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଅପେକ୍ଷା କ୍ଷମତାର ବୈଧାନିକ ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ରହିଛି । ଉକ୍ତ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ବିଚାର କରି, ଅପ୍ରତିରୋଧ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଉପରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାମିନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପୋଷଣୀୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ତାହା ଅକାମୀ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଜାମିନ ନାମା ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ହାଜତକୁ ନିଆଯାଏ । ତଥାପି, ସେମାନେ ସଂହିତାର ଧାରା 439 ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହକଦାର ଯାହା ସେମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ବେ ବେରୀ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟସ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମଶୋଭା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (2006) 13 **SCC** *737:2006* (**7) Suppl : SCR 738; *ୟୁ.*** *ପି. ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ରାସୱେୟାର କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଉଦୟ ନାରାୟଣ ପାଣ୍ଡେ* **(2006) 1 SCC 479:2005 (5) Suppl SCR 609-ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**

ବାଲଚାନ୍ଦ ଜୈନ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ **AIR 1976 ଏସ. ସି.** *366; ସାଲାଉଦ୍ଦିନ ଅବଦୁଲସମଦ ଶେଖ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ* **AIR 1996 SC 1042:1995 (6) Suppl: SCR 556**; *କେ. ଏଲ. ବର୍ମା* ବନାମ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ **(1998) 9 SCC 348**; *ନିର୍ମଳ ଜିତ*

କୌର ବନାମ ଏମ. ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ **(2004) 7 SCC 558:2004 (3) Suppl: SCR 1006;** ଆଦ୍ରି ଧରଣ ଦାସ ବନାମ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ **(2005)** *4* **SCC 303:2005 (2) SCR 188**; *ନିରଞ୍ଜନ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଭି.ପ୍ରଭାକର ରାଜାରାମ ଖରୋଟେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (1980)* **2 SCC 559 :1980 (3) SCR 15;** *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ପଦ୍ମ ନାରାୟଣ ଅଗ୍ରୱାଲ* **AIR 2009 SC 254:2008 (14) SCR 179**; *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ମହମ୍ମଦରସିଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ* **(2005) 7 SCC 56:2005 (1) Suppl: SCR 817**; *ସୁନୀତା ଦେବୀ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ* **(2005) 1 SCC 608 : 2004 (6) Suppl: SCR 707; ସିଦ୍ଧରାମ ସତଲିଙ୍ଗପ୍ପା ମେଡ୍ରେ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ (2011) 1 SCC 694:2010 (15) SCR 201-କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।**

ମାମଲା ଆଇନ ସନ୍ଦର୍ଭ :

1980 (3) SCR 38	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 18 ,22,28, 29,30 ଗୁଡିକୁ**	**ଅନୁସରଣ କରାଗଲା ।**
AIR 1976 SC 366	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2009 (10) SCR 978	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 22 ଉପରେ**	**ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**
1995 (6) Suppl SCR 556	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 23,27,29 ଗୁଡିକୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
(1998) 9 SCC348	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 24,25,27 ଗୁଡିକୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2004(3)Suppl. SCR 1006	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 25,27 ଗୁଡ଼ିକୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2005 (2) SCR 188	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 26,28,29 ଗୁଡ଼ିକୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
1980 (3) SCR 15	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 27 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2008 (14) SCR 179	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 28 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2005 (1)Suppl. SCR 817	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 28 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2004(6)Suppl. SCR 707	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**
2010(15)SCR 201	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29 କୁ**	**ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରାଗଲା ।**

2008(6) SCALE 415	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 ଉପରେ**	**ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**
2001 (3) SCR 432	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31 ଉପରେ**	**ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**
2006(7)Suppl.SCR 738	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଉପରେ**	**ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**
2005(5) Suppl.SCR 609	**ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଉପରେ**	**ନିର୍ଭର କରାଗଲା ।**

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 750/2012

2011ର BLAPL ସଂଖ୍ୟା 13036ରେ କଟକସ୍ଥିତ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ସହିତ

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 751/2012

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରେଖା ପାଣ୍ଡେ, ଅମ୍ବିକା ଦାସ, ଶୈଳଜା ଭି ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଗୋସ୍ୱାମୀ, ଏମ୍. ପି. ଏସ୍. ତୋମାର, ଜବର ସିଂ, ଜିତେନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର ଭୂଷଣ ପ୍ରସାଦ, ସୟଦ ରେହାନ୍

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୀପକ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 1.ଉଭୟ ଆବେଦନରେ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

2." ଯେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶରୀର ପାଇଁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସେପରି ସ୍ୱାଧୀନତା ହେଉଛି ସାମୂହିକ ଶରୀର ପାଇଁ । ଯେପରି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିନା ମଣିଷ କୌଣସି ସୁଖ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ; ସେପରି ସ୍ୱାଧୀନତା ବିନା ସମାଜ କୌଣସି ସୁଖ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ।

ବୋଲିଙ୍ଗବ୍ରୋକ ଏହିପରି କହିଥିଲେ ।

3. ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ହେଉଛି ମାନବ ଆତ୍ମାର ମୂଲ୍ୟବାନ ସମ୍ପତ୍ତି । ଚୀନର ସମସ୍ତ ଚା 'ପାଇଁ କେହି ଏହାକୁ ବିନିମୟ କରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିନା କାରଣରେ ପାଟ୍ରିକ୍ ହେନେରୀ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କଲେ ନାହିଁ ଯେ :

" ଜୀବନ କ "ଣ ଏତେ ପ୍ରିୟ, ନା ଶାନ୍ତି ଏତେ ମଧୁର, ଯାହାକୁ ଶୃଙ୍ଖଳ ଏବଂ ଦାସତ୍ୱର ମୂଲ୍ୟରେ କିଣାଯାଇପାରିବ ? ଭଗବାନ ଏହା ନ କରନ୍ତୁ ! ମୁଁ ଜାଣେ ନାହିଁ ଅନ୍ୟମାନେ କେଉଁ ମାର୍ଗ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, କିନ୍ତୁ ମୋ ପକ୍ଷେ , ମୋତେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଅନ୍ତୁ, କିମ୍ବା ମୋତେ ମୃତ୍ୟୁ ଦିଅନ୍ତୁ ! "

ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ହରାଇବାର ଚିନ୍ତା ତତକ୍ଷଣାତ ଭୟର ଭାବନା, ମେରୁଦଣ୍ଡରେ ଏକ କମ୍ପନ, ଭୟଙ୍କର ଆଘାତର ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଏକ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ଏକ ଗଭୀର ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଅସ୍ତିତ୍ୱର ସାରକୁ ନଷ୍ଟ କରୁଥିବା ଶୂନ୍ୟତାର ଭାବନା ଆଣିଥାଏ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ସ୍ୱାଧୀନତା ଅନନ୍ତକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ଏବଂ ଏହାକୁ ଛଡାଇ ନେବା ହେଉଛି ନର୍କ ତୁଲ୍ୟ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ଏହି ରକ୍ଷକମାନେ ପଚାରି ପାରନ୍ତି, "ଯଦି ଜଣଙ୍କର ଆତ୍ମା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ତେବେ ଦୁନିଆର ସମଗ୍ର ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନାକୁ କିପରି କୌଣସି ସୁଫଳ ଭାବେ ବିବେଚିତ କରାଯିବ ?" ଏହା ଅନେକ ସମୟରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ବିନା ଜୀବନ ଯେଭଳି ଦୃଷ୍ଟି ବିନା ଆଖି, ଶ୍ରବଣ ଶକ୍ତି ବିନା କାନ ଏବଂ ସୁସଙ୍ଗତ ଚିନ୍ତା ଶକ୍ତି ବିନା ମନ ।

4. ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଶତାବ୍ଦୀ ଏବଂ ଏକ ଦଶନ୍ଧି ପୂର୍ବରୁ ଏଡମଣ୍ଡ ଏହିପରି କହିଥିଲେ ଯେ : -

" ଠିକ୍ ଅନୁପାତରେ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ କ୍ଷୁଧା ଉପରେ ନୈତିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ରଖିବା ପାଇଁ ; ଠିକ ଅନୁପାତରେ ଯେପରି ନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ସେମାନଙ୍କର ଲୋଲୁପ ଦୃଷ୍ଟି ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ; ଠିକ ଅନୁପାତରେ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କର ବୁଝାମଣାର ଅକ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣତା ଏବଂ ସଂଯମ ସେମାନଙ୍କର ଅହଂକାର ଏବଂ ଅନୁମାନଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ; ଠିକ ଅନୁପାତରେ ଯେପରି ଅସାଧୁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଚାଟୁକାରିତା ଅପେକ୍ଷା ସେମାନେ ଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରବୃତ୍ତ, ସେପରି ପୁରୁଷମାନେ ସାମାଜିକ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ସମାଜ ତିଷ୍ଠି ରହିପାରିବ ନାହିଁ ଯଦି ଇଚ୍ଛା ଏବଂ କ୍ଷୁଧା ଉପରେ ଏକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଶକ୍ତି କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ନ ରହିବ ଏବଂ ଏହା ସେଠାରେ ଯେତେ କମ ହେବ , ତା ବିନା ସେଠାରେ ଏହା ସେତେ ଅଧିକ ହେବ । ପଦାର୍ଥ ଗୁଡ଼ିକର ଶାଶ୍ୱତ

ସମ୍ବିଧାନରେ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି ଯେ ଅସନ୍ତୁଳିତ ମନର ଲୋକମାନେ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କର ଆବେଗ ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧନ ସୃଷ୍ଟି କରେ । "

5. ସମାନ କଥା ସଂଯୁକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଆମେରିକାର ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଇ. ବ୍ୟାରେଟ୍ ପ୍ରେଟିମ୍ୟାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୁହାଗଲା : -

" ମାନବଜାତିର ଏକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ସମାଜରେ ରାଷ୍ଟ୍ର କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅବାଧ ସ୍ୱାଧୀନତା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସ୍ୱୟଂ ଏକ ସଂଯମତା ଆଣୁଥିବା ଏକ ଉତ୍ପାଦ ; ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ସଂଯମଗୁଡ଼ିକର ଏକ ମିଶ୍ରଣ; ଯେତେବେଳେ ସଂଯମ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଏ ସେତେବେଳେ ଏହା ମରିଯାଏ । ସ୍ୱାଧୀନତା, ମୁଁ କହୁଛି, ସଂଯମର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ; ଏହା ସଂଯମ ଗୁଡିକର ଏକ ମିଶ୍ରଣ । ଶୃଙ୍ଖଳା ବିନା କୌଣସି ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ । ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ସଂଯମ ବିନା କୌଣସି ଶୃଙ୍ଖଳା ନାହିଁ । ସଂଯମ ହେଉଛି ସେହି ପଦାର୍ଥ ଯାହା ବିନା ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ । ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତାର ମର୍ମ । ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି କେବଳ 'ସଂଯମତା କାରଣରୁ' ଲୋକମାନଙ୍କ ଠାରୁ ସଂଯମତା ଛଡାଇ ଆଣିବା ନୁହେଁ । ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ଏପରି ଏକ ସଂଯମତା ପ୍ରଣାଳୀର ପରିକଳ୍ପନା ଯାହା ମନୁଷ୍ୟ ସାମର୍ଥ୍ୟର ସର୍ବାଧିକ ବିକାଶକୁ ପୋଷଣ କରିବ, ଚେହେରା ବିହୀନ ସଜୀବତା ଗୁଡିକର ଏକ ବିଶାଳ ଜଗତରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭିନ୍ନ ମନୁଷ୍ୟର ଚିନ୍ତାଧାରା , ଆତ୍ମା ଏବଂ ଶରୀରର ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପଲବ୍ଧି ଭାବରେ; ନିଃଶବ୍ଦ, ଗତିହୀନ ଧ୍ୟାନରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏକ ଆଲୋକିତ, ଜୀବନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ।

6. ସ୍ୱାଧୀନତାର ମୂଲ୍ୟବାନ ବିଚାରକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ଆମ ସମ୍ବିଧାନର ପିତୃପୁରୁଷମାନେ ଏହାର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଖୋଦିତ କରି ଲେଖିଲେ ଯେ : "ଭାବନା , ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ଚିନ୍ତାଧାରା , ବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଉପାସନାର ସ୍ୱାଧୀନତା ।"ସମ୍ବିଧାନ ସଭାରେ ଅନେକ ବିତର୍କ ପରେ, ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 21 ବର୍ତ୍ତମାନ ରୂପରେ ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଆସିଲା ଯେଉଁଥିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ଯେ ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟତୀତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

7. ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ଉପକ୍ରମ ସହିତ ଆରମ୍ଭ କରିଛୁ, କାରଣ ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁ ମୌଳିକ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାର ପାଇଁ ଉଠିଛି, ତାହା ହେଉଛି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସ୍ୱାଧୀନତାର ଧାରଣା ସହିତ ଜଡିତ ମୂଲ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 438 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'କୋଡ୍') ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶକୁ ବାଷ୍ପୀଭୂତ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ରଖିପାରିବେ କି ? ଏହା ଭୁଲିଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସତ୍ତାହୀନ ଧାରଣା ନୁହେଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାଧୀନତା ମାନବ ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗଦର୍ଶିତ ଏବଂ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେବ ଏବଂ ହାସଲ କରିବାକୁ ହେବ ଯେତେବେଳେ ଏହାକୁ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ଆଇନତଃ ମାନଦଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯିବ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗଦର୍ଶିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସହାନୁଭୂତି କିମ୍ବା କଳ୍ପନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଥିବା ମାମଲା ସହିତ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ।

8. ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟାଖ୍ୟାରେ 2011 ର SLP ସଂଖ୍ୟା 7281 ଏବଂ 7286 ରୁ ଉତ୍ଥାପନ ହୋଇ ଏହି ଦୁଇଟି ଆବେଦନରେ , ତାରିଖ 22.07.2011 ଏବଂ 05.08.2011 ରେ 2011 ର BLAPL ସଂଖ୍ୟା ଯଥାକ୍ରମେ 13036 ଓ 12975ରେ କଟକରେ ଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଧାରା 341/294/506 ଏବଂ 302 ସହିତ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା (ସଂକ୍ଷେପରେ IPC) ର ଧାରା 34 ର ପଠନ ହୋଇ ବିଂଝାରପୁର ଥାନା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 88/2011 ଯାହା ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ଯାଜପୁରଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରେ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା GR ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 343 of 2011 କୁ ଦର୍ଶାଏ ।

9. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଇନର ଧାରା 438 (1) ର ଉପକାରକୁ ବେଆଇନ ଏବଂ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ଢଙ୍ଗରେ ବୃଦ୍ଧି କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଏହି ଆଧାରରେ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଭଉଣୀ ଏବଂ ଜଣେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଦର୍ଶୀ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯାଇଛି ।

10. ଅପରାଧିକ ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଆଧାର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କାରଣ ଉଭୟ ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଅଛି । ଯଦି ଆମେ ନିଜକୁ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାକୁ

ଅନୁମତି ଦେବୁ ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିରାଟ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବିପୁଳ ସମ୍ଭାବନା ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ।

11. ଅଭିଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତମ ଦାସ ଏବଂ ରଣଜିତ ଦାସଙ୍କ ମାମଲାରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଥିବା 22.07.2011 ତାରିଖର ଆଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲା ନଥିକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଓ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପାରିତ କଲେ ।

" ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ନଥିରେ ଉପଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହଁନ୍ତି । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ *ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଉତ୍ତମ ଦାସ, ଯାଜପୁରର ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟୀକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲାରେ ଜାମିନ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କୁ ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ କରିବେ ଯାହା ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ ।*

ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ରଞ୍ଜିତ ଦାସଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କୁ ଯାଜପୁରର ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା କରିବାକୁ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ମାମଲା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାମିନ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାଙ୍କର ଆବେଦନ ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ଫଇସଲା କରାଯାଏ । "

[ଆମ୍ଭ ଦ୍ୱାରା ରେଖାଙ୍କିତ ହୋଇଛି]

12. ଅନ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯଥା, ଅଭିମନ୍ୟୁ ଦାସ, ମୁରଲୀଧର ପାତ୍ର ଏବଂ ଭାଗୁ ଦାସଙ୍କ ମାମଲାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 05.08.2011ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଆଦେଶ ପାରିତ କଲେ ।

" ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହଁନ୍ତି । ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 3 ଭାଗୁ ଦାସ @ସଞ୍ଜିତ କୁମାର ଦାସ ଙ୍କ ବିରୋଧରେ କିଛି ତଥ୍ୟ ରହିଛି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 3 ଯାଜପୁରର ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ, ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଜାମିନ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ତେବେ ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଏହାର ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରିବେ ଏବଂ ଫଇସଲା କରିବେ ।

ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ଙ୍କ ଜାମିନ ଆବେଦନ ଜଡ଼ିତ , ଯେହେତୁ ସହ ଅପରାଧୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ, ଉତ୍ତମ ଦାସ, 2011ର BLAPL ସଂଖ୍ୟା 13036ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିବା 02.07.2011 ର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ସହ ଅପରାଧୀ ଉତ୍ତମ ଦାସଙ୍କ ସହ ସମାନ ଆଧାରରେ ଅଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 , ଯାଜପୁର ର ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ଜାମିନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରନ୍ତି, ତେବେ ବିଦ୍ୱାନ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ସେମାନଙ୍କୁ ବିବେଚିତ ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଆହୁରି ଅଧିକ ସର୍ତ୍ତ ସହିତ ଯଥା ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 1 ଏବଂ 2 ନିମ୍ନ ଅଦାଲତରେ ଏକ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେବେ ଯେ ସେମାନେ କୌଣସି ସମାନ ପ୍ରକାରର ଅପରାଧ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଯାହା ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବିବେଚନା କରନ୍ତି ତାହା ଉପରେ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ କରିବେ । ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ଆସେ, ତାହା ଜାମିନକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଭଳି ହେବ "।

[ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା]

13. ଉଭୟ ଆଦେଶକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପରେ ଏହା ଅନୁଭବ କରାଯାଏ ଯେ ଉଭୟ ଆଦେଶରେ ସମାନତା ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁନ୍ତି, ତଥାପି ସେମାନଙ୍କ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି, କିଛି ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଉପଖଣ୍ଡ ନ୍ୟାୟିକ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଉଥିବା ନିୟମ ଓ

ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଜାମିନ ବିଚାର କରାଯିବ ଏବଂ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିଥିବା କେତେକ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମାମଲାଗୁଡିକୁ ସେଗୁଡିକର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

14. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତା ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏପରି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାରେ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ଆଇନ ଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେଗୁଡିକ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟ । ଏହା ତାଙ୍କର ଆହୁରି ନିବେଦନ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏପରି ଗମ୍ଭୀର ଅପରାଧରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥାଆନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଅଭିନବ ପଦ୍ଧତିକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ସେମାନଙ୍କ ବିଚାର କରିପାରିନଥାନ୍ତେ ଯାହାର ଆଇନରେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରୀ ନାହିଁ ।

15.ଆଦେଶଗୁଡିକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରୟାସ କଲେ ।

16. ବିଚାର ପାଇଁ ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଠେ ତାହା ହେଉଛି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ଆଇନର ଧାରା 438 ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବୈଧ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ପୋଷଣୀୟ କି ? ଆଦେଶର ପ୍ରତିରକ୍ଷାତ୍ମକତାକୁ ତର୍ଜମା କରିବା ପାଇଁ ସଂହିତାର ଧାରା 438 କୁ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରିବା ଯୋଗ୍ୟ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

"438. ଗିରଫ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ।-- (1) ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ଥାଏ ଯେ ସେ ଅଣ -ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଗିରଫ ହୋଇପାରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ଯେ ଏପରି ଗିରଫ ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ କରାଯିବ; ଏବଂ ସେହି ନ୍ୟାୟାଳୟ , ଅନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ, ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇପାରିବେ, ଯଥା-

(i) ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ଗମ୍ଭୀରତା ;

(ii) କୌଣସି ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ମାମଲାରେ ଏହି ତଥ୍ୟ ସମେତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା ବିବରଣୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ସେ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କାରାବାସ ଭୋଗିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ;

(iii) ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ବିଚାରରୁ ପଳାୟନ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା; ଏବଂ

(iv) ଯେଉଁଠାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି ତାଙ୍କୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବା କିମ୍ବା ଅପମାନିତ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନକୁ ତୁରନ୍ତ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବେ କିମ୍ବା ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବେ :

ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା, ଯଥାସ୍ଥିତି , ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଏହି ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଥାନାର ଭାରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏପରି ଆବେଦନରେ ଆଶଂକା କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଆଧାରରେ ପରୱାନା ବିନା, ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିପାରିବେ ।

1(A) ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ମଞ୍ଜୁର କରନ୍ତି, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜନକୁ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ, ସରକାରୀ ପରାମର୍ଶଦାତା ଏବଂ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କୁ ଏପରି ଆଦେଶର ଏକ ନକଲ ସହିତ, ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା, ଯାହା ସାତ ଦିନରୁ କମ୍ ନୁହେଁ, ତୁରନ୍ତ ଆଦେଶ କରାଯିବ, ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନଟି ଶେଷରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୁଣାଣି ହେବ ।

(1B) ଆବେଦନଟିର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଶୁଣାଣି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ ହେବା ସମୟରେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ହେବ, ଯଦି ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଏପରି ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି ।

(2) ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାମଲାର ତଥ୍ୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହିପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଯାହାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚନା କରି ଏପରି ସର୍ତ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଭୂକ୍ତ କରିପାରନ୍ତି , ଯେଉଁଥିରେ - ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ

(i) ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ଜଣେ ଥାନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଚରାଉଚରା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବେ ;

(ii) ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି, ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ସହିତ ପରିଚିତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରଲୋଭନ, ଧମକ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶୃତି ଦେବେ ନାହିଁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା କୌଣସି ଥାନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଏପରି ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ବାରଣ କରାଯାଇପାରିବ;

(iii) ଏକ ସର୍ତ୍ତ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପୂର୍ବ ଅନୁମତି ବିନା ବ୍ୟକ୍ତି ଭାରତ ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ;

(iv) ଧାରା 437 ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତ, ଯେପରିକି ସେହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା;

(3) ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଏପରି ଅଭିଯୋଗରେ କୌଣସି ଥାନାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରୱାନା ବିନା ଗିରଫ ହୁଅନ୍ତି, ଏବଂ ଗିରଫ ସମୟରେ କିମ୍ବା ଜାମିନ ଦେବା ପାଇଁ ଏପରି ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ହାଜତରେ ଥିବା ସମୟରେ କୌଣସି ସମୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ କରାଯିବ, ଏବଂ ଯଦି ଏପରି ଅପରାଧକୁ ସଜ୍ଞାନକୁ ନେଇ ଜଣେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ଯେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ପରୱାନା ଜାରି କରାଯିବା ଉଚିତ, ତେବେ ସେ ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଯୋଗ୍ୟ ପରୱାନା ଜାରି କରିବେ ।

17. ଏହାର ସୂଚକ କମ୍ପାସ୍ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ବିସ୍ତାରରେ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜଣକୁ ଜାମିନ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଦରଖାସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ଅଣ-ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧରେ ଗିରଫ ହେବାର ଆଶଙ୍କା କରନ୍ତି । ଯଦିଓ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନାହିଁ, ତଥାପି ଏହା ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଆଇନଗତ ଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଛି ।

18. *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ ଇତ୍ୟାଦି ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ମାମଲା*[1] ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସାଧାରଣ ଜାମିନ ଆଦେଶ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ

[1] AIR 1980 SC 1632

ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ହାଜତ ରେ ଥିବାବେଳେ ପ୍ରଥମଟି ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ତାହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଥାନା ହାଜତରୁ ମୁକ୍ତି, ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟଟି ଗିରଫ ହେବାର ଆଶାରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ତାହା ଗିରଫ ହେବାର ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେବ । ସେଥିରେ ଏହା ଧରିନିଆ ଗଲା ଯେ କହିବାକୁ ଗଲେ, ତାହା ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନର ଏକ ଆଦେଶ ହେଉଛି ଥାନା ହାଜତ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଗିରଫ ଉପରେ ଏକ ବୀମା ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଦେଶ ଜାରି କରାଯାଏ । ନ୍ୟାୟାଧୀଶମାନେ ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରି ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଜାମିନର ଏକ ଗିରଫ-ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଦେଶର ବିପରୀତରେ , ଏହା ଏକ ଗିରଫ-ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଆଇନଗତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ ଯେ ଯଦି ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏହା ଜାରି କରାଯାଏ, ତା 'ପରେ ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରି, ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

19. ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ *ବାଲଚାନ୍ଦ ଜୈନ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ* [2] ମାମଲାର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରି ନିମ୍ନମତେ ବିବୃତ୍ତି ଦେଲେ ଯେ : -

"ଆମେ ସମ୍ମାନର ସହ ଏକମତ ଯେ ଧାରା 438 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରେ ଏକ ଅସାଧାରଣ ଚରିତ୍ରର ଅଟେ, ଅର୍ଥାତ୍, ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଧାରା 437 ଏବଂ 439 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପରି ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଏକମତ ଯେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସତର୍କତାର ସହ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

20. ଏହା ପରେ, ବୃହତ୍ତର ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 21ରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଧାରଣା, ମାମଲା ରୁ ମାମଲା ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତିଗତ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବିଷୟରେ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କଲେ ଏବଂ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ଯଦି ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଭିଯୋଗ ନ୍ୟାୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ବରଂ କିଛି ଅନ୍ତଃର୍ନିହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯଥା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଗିରଫ କରି କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବା ଏବଂ ଅପମାନିତ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ ଉପୁଜିଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼େ, ତେବେ ସାଧାରଣତଃ ଗିରଫ ହେବା ଘଟଣାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣା ବିବରଣୀକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏହା ସମ୍ଭବ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ଯେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆଦେଶର ଫାଇଦା ଉଠାଇ ସେ ନ୍ୟାୟ ବିଚାରରୁ ପଳାୟନ କରିବେ, ତେବେ ଏପରି

[2] AIR 1976 SC 366

ଆଦେଶ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ । ତଥାପି, ଏହା ଏକ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ ନିୟମ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଭିଯୋଗ ମନ୍ଦ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼େ; ଏବଂ ସମାନ ଭାବରେ, ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଳାୟନ କରିବାର ଭୟ ନାହିଁ ତେବେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହା ମଧ୍ୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ କେତେକ ବିଚାରଗୁଡିକର ମିଳିତ ପ୍ରଭାବକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ପଡିବ ଯାହା ଗଣନା କରିବା କଷ୍ଟକର ଏବଂ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ହେତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

21. ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗର ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଧାରଣା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ । -

> " ଫୌଜଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ ଜଣେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ କିଛି ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ଉତ୍ତମ ଟ୍ରାକ୍ ରେକର୍ଡ ଥିବା ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶରେ ଉଭୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ସମାଜର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି । "

22. *ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ* ମାମଲା[3] ରେ, ଖଣ୍ଡପୀଠ ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂହ (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କଲେ । କେତେକ ନୀତି ଯେଉଁଗୁଡିକର ପୁନଃଉପସ୍ଥାପନ ଆବଶ୍ୟକ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା : -

> " (i) ସଂହିତାର ଧାରା 438 ର ଉପଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପୂର୍ବରୁ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ ଯେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଆବାହନ କରୁଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ଅଛି ଯେ ତାଙ୍କର ଏକ ଅଣ -ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଗିରଫ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି ଏବଂ ସେହି ବିଶ୍ୱାସ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଧାରରେ

[3] (2009) 85 SCC 325

ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କେବଳ "ଭୟ" ବିଶ୍ୱାସ ନୁହେଁ, ଯେଉଁ କାରଣରୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଦର୍ଶାଇବା ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଯେ ତାଙ୍କର କିଛି ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଶଙ୍କା ଅଛି ଯେ କେହି ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ଅନୁସରଣ କରି ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇପାରେ । ଯେଉଁ ଆଧାରରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସ ଆଧାରିତ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଅଣ -ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଗିରଫ କରାଯାଇପାରେ, ତାହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିରପେକ୍ଷ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଏବଂ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସର ଯଥାର୍ଥତା ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବେ, ଯାହାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଏହି ଧାରା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ।

(ii) ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯିବା ପରେ ଧାରା 438ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକୁ ଆବାହନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଗିରଫ ପରେ, ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ସଂହିତାର ଧାରା 437 କିମ୍ବା ଧାରା 439 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିକାର କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯଦି ସେ ଗିରଫ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧ କିମ୍ବା ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜାମିନ ଦ୍ୱାରା ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି ।

iii) ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକଙ୍କୁ ସୂଚନା ଜାରି ନ କରି ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଜାମିନ ଆଦେଶ ପାରିତ କରାଯାଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ ସରକାରୀ ଅଭିଯୋଜକ କିମ୍ବା ସରକାରୀ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଜାରି କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଜାମିନର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଯୁକ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପୁନର୍ବାର ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବା ଉଚିତ । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଏହି ଧାରାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପୂରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

23. ଏହି ସମୟରେ ଆମେ ଉପକାର ସହିତ ଟିପ୍ପଣୀ କରିପାରିବା ଯେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ପରେ କେତେକ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ କିଛି ବିଚ୍ୟୁତି ହୋଇଥିଲା । *ସାଲାଉଦ୍ଦିନ୍ ଅବଦୁଲସମଦ୍ ଶେଖ୍ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ମାମଲା*[4] *ରେ ଏହା ଧରିନିଆଗଲା ଯେ କେତେକ* ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆଦେଶ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ଅବଧିର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସାଧାରଣତଃ ସେହି ଅବଧି କିମ୍ବା ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର

[4] AIR 1996 SC 1042

କରିଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥ୍ୟ ତର୍ଜମା ସହିତ ସେହି ମାମଲାକୁ ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେବା ଉଚିତ ।

24. *କେ. ଏଲ୍. ବର୍ମା ବନାମ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲା*[5] *ରେ* , ଏହା ରାୟ ଦିଆଗଲା ଯେ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିୟମିତ ଜାମିନ ନିମିତ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମୟ ଦେବା ଏବଂ ଜାମିନ ଆବେଦନକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସମୟ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସୀମିତ ଅବଧି ସ୍ଥିର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିରେ ଆହୁରି କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଜାମିନ ଆବେଦନ କୌଣସି ନା କୌଣସି ମାର୍ଗରେ ସମାଧାନ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନରେ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇପାରନ୍ତି ।

25. *ନିର୍ମଳ ଜିତ କୌର ବନାମ ଏମ୍. ପି. ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲା*[6] *ରେ, କେ. ଏଲ୍. ବର୍ମାଙ୍କ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ସ୍ୱଷ୍ଟ କରାଗଲା ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଯଦି ଚାହାଁନ୍ତି ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନର ଉପକାରକୁ କିଛି ଦିନ ପରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରେ ।

26. *ଆଦ୍ରି ଧରଣ ଦାସ ବନାମ ପଶ୍ଚିମବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ ମାମଲା*[7] *ରେ,* ଦୁଇ ଜଣିଆଖଣ୍ଡପୀଠ ସୀମିତ ଅବଧି ପାଇଁ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁରକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ ଗିରଫ ଅନେକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ଅଂଶ । ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଅପରାଧର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ପ୍ରସ୍ତୁତି, କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିଣାମର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗ ଏବଂ ଅପରାଧରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ସେ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ପଚରାଉଚରା କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ହୋଇପାରେ ଯେଉଁଠାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିପାରନ୍ତି , ଯାହା ଭୌତିକ ତଥ୍ୟର ଆବିଷ୍କାର ଆଡକୁ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରି ପାରେ । ତାଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ପଡିପାରେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତଦନ୍ତ ବିନା ବାଧାରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିପାରିବ ଏବଂ ଅପରାଧରେ ପୀଡିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ଜଡିତ ସାକ୍ଷୀ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଆଯିବ, ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପଳାୟନକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ । ଏଗୁଡିକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

[5] (1998) 9 SCC 348
[6] (2004) 7 SCC 558
[7] (2005) 4 SCC 303

କାରଣଗୁଡିକ ବଶତଃ, ଗିରଫ, ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଂଶବିଶେଷ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଗିରଫର ବୈଧତାକୁ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀଙ୍କ ଭୂମିକା ଉତ୍ତମ ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ହୋଇଛି ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ନିମିତ୍ତ ନ୍ୟାୟିକ ପରିସର ସୀମିତ ଅଟେ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ଅପରାଧର ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧରେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଗିରଫରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଗିରଫ କୁ ରୋକିବା ନିମିତ୍ତ , ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳୀନ ଆଦେଶ ପାରିତ ହୁଏ , ତେବେ ତାହା ଅନୁସନ୍ଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଭଳି ହେବ ଯାହା ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

27. *ସାଲାଉଦ୍ଦିନ୍ ଅବଦୁଲସମଦ୍ ଶେଖ୍* (ଉପରୋକ୍ତ), *କେ. ଏଲ୍. ବର୍ମା* (ଉପରୋକ୍ତ), *ନିର୍ମଳ ଜିତ୍ କୌର୍ (ଉପରୋକ୍ତ), ନିରଞ୍ଜନ୍ ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ପ୍ରଭାକର ରାଜାରାମ ଖରୋଟେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲା* [8]*ରେ ଥିବା ଅନୁପାତକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ଖଣ୍ଡପୀଠ* ଏହିପରି ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ : -

"14. ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ହାଜତରେ ଥିବାବେଳେ, ସଂହିତାର ଧାରା 439 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ, *ନିର୍ମଳ ଜିତ କୌରଙ୍କ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ଏବଂ *ସୁନୀତା ଦେବୀଙ୍କ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ଯେ ଧାରା 439 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ହେଉଛି ଅଭିଯୁକ୍ତ ହାଜତରେ ରହିବା ଉଚିତ । *ସାଲାଉଦ୍ଦିନଙ୍କ* ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଭଳି ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷା ଏକ ସୀମିତ ଅବଧି ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଜାମିନ ପାଇଁ ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ପଡିବ । ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏପରି ଜାମିନ ସଂହିତାର ଧାରା 439 ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ଅଟେ, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ହାଜତ ରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କରିଥାଏ । ଅନ୍ୟଥା, ଧାରା 438 ଏବଂ 439 ଅନୁଯାୟୀ ଆଦେଶଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅର୍ଥହୀନ ଏବଂ ନିରର୍ଥକ ହେବ ।

15. ଯଦି ଧାରା 438 ର ସୁରକ୍ଷାତ୍ମକ ଛତା *ସାଲାଉଦ୍ଦିନଙ୍କ* ମାମଲାରେ (ଉପରୋକ୍ତ) ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଠାରୁ ଅଧିକ ବିସ୍ତାର କରାଯାଏ, ତେବେ ହାଜତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଧାରା 439 ରେ ଯାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ତାହାକୁ ପାରିତ କରି ଫଳାଫଳ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେବ । ଅନ୍ୟ ଅର୍ଥରେ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀ ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡିକରେ ପ୍ରତିକାର ଲାଭ କରନ୍ତି

[8] (1980) 2 SCC 559

ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଧାରା 439 ର ଆବଶ୍ୟକତା ଅକାମୀ ପତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୁଏ । କୌଣସି ବିଧାନର କୌଣସି ଅଂଶକୁ ସେହିପରି ଭାବେ ନିରର୍ଥକ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

28. *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ପଦ୍ମ ନାରାୟଣ ଅଗ୍ରୱାଲଙ୍କ* ମାମଲା [9] ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଆଦେଶ ଉପରେ ବିଚାର କରୁଥିବାବେଳେ, ଯେଉଁଥିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା ସମ୍ପୃକ୍ତ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହେବେ ଏବଂ ଯଦି ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଣ -ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ପାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ 10 ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ବିନା ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବେ ନାହିଁ । ଦୁଇ ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ* (ଉପରୋକ୍ତ), *ଆଦ୍ରି ଧରଣ ଦାସ* (ଉପରୋକ୍ତ), ଏବଂ *ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ମହମ୍ମଦ ରଶିଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ* ମାମଲା [10] ର *ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଲେ ଯେ : -*

> " ଆମର ରାୟରେ, ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟିକୁ ଆଇନଗତ, ବୈଧ କିମ୍ବା ଆଇନ ସହିତ ସୁସଂଗତ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । *ପ୍ରଥମତଃ,* ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ହେଉଛି ଏକ ଖୋଲା ଆଦେଶ ଯାହା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂହଙ୍କ ମାମଲାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ତାହା କୌଣସି ଅଣ - ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଚାହେଁ । *ଦ୍ୱିତୀୟତଃ,* ଏହା ବେଆଇନ ଭାବେ ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦଶ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସୂଚନା ଦେବାର ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରି, ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକାରଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଯିଏ ଏକ ଅଣ -ଜାମିନଯୋଗ୍ୟ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି କୁହାଯାଏ, ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବାର ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ , ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରେ ଏବଂ ହ୍ରାସ କରେ । ତେଣୁ ସୀମା ଶୁଳ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ ହେବ ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଏତତଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ।

---

[9] AIR 2009 SC 254

[10] (2005) 7 SCC 56

29. ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ , *ସାଲାଉଦ୍ଦିନ୍ ଅବଦୁଲସମଦ୍ ଶେଖ୍* (ଉପରୋକ୍ତ), *କେ. ଏଲ୍. ବର୍ମା* (ଉପରୋକ୍ତ), *ଆଦ୍ରି ଧରଣ ଦାସ* (ଉପରୋକ୍ତ), *ସୁନୀତା ଦେବୀ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲା* [11] ରେ *ସୀମିତ ଅବଧି* ପାଇଁ *ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର* ନୀତିକୁ *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆଙ୍କ ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ)* ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ *ସିଦ୍ଧରାମ ସତଲିଙ୍ଗପା ମେହେତ୍ରେ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲା* [12] ରେ ଦୁଇ ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟର ବିପରୀତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଗଲା ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ମନମତାଣିଆ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଗଲା । ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ସୀମିତ ଅବଧି ପାଇଁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ସହ ଜଡିତ ,ଏହା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଯଦିଓ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆଦ୍ରି ଧରଣ ଦାସ (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲା କୁ ମନମତାଣିଆ ବୋଲି ବିବେଚନା କଲେ, ତଥାପି ସେ ଏହା ଦର୍ଶାଇ ନାହାନ୍ତି ଯେ ସେଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତ ହେଉଛି ଯେ ତାହା *ସାଲାଉଦ୍ଦିନ୍ ଅବଦୁଲସମଦ୍ ଶେଖ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ଙ୍କ ମାମଲା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପୂର୍ବ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଗୁଡିକରେ ହେପାଜତରେ ରହିବା ଧାରଣା ସହିତ ବିବେଚିତ ହେଲା ଏବଂ ସେହିପରି ସମାନ ପ୍ରକାରର ମାମଲାର *ଗୁଡିକ* ମଧ୍ୟ ମନମତାଣିଆ ଥିଲା । ଏହା ଏପରି ହୋଇଛି କାରଣ *ସିଦ୍ଧରାମ ସତଲିଙ୍ଗପ୍ପା ମେହେତ୍ରେ* (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ଜଡିତ ବିବାଦ ଉକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ଜଡିତ ନଥିଲା ।

30. *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ* (ଉପରୋକ୍ତ) ଙ୍କ ମାମଲାରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ କିପରି ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଧାରଣାଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣ *ଏବଂ* ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ, ଉକ୍ତ ବିଶେଷାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ ପାରିତ ହେବାକୁ ଥିବା ଆଦେଶର ପ୍ରକୃତି, ଯେଉଁ ସର୍ତ୍ତଗୁଡିକ ବାଧତାମୂଳକ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ହେବାକୁ ଥିବା ବିବେକାଧିକାର ଉପରେ ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ରାୟଗୁଡିକୁ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରିଛୁ । ଉକ୍ତ ପ୍ରାଧିକୃତ ରାୟ ଏବଂ *ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲା ରୁ ନିଆଯାଇଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ପଢ଼ିବା ପରେ, କୌଣସି ସଙ୍କେତ ମିଳୁନାହିଁ ଯେ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିପାରିବେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କର ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ ସେ ଏପରି ନିୟମ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉପରେ ଜାମିନ ମୁକ୍ତ ହେବେ ଯାହା ବିଦ୍ୱାନ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଏବଂ ସଠିକ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବେ କିମ୍ବା ଉପରିସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏପରି ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କରିବା ଉପରେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରିବେ । ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ

---

[11] (2005) 1 SCC 608

[12] (2011) 1 SCC 694

ନୁହଁନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରିପାରିନଥାନ୍ତେ ଯାହା ଲାଭ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ସମାନ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୁକ୍ତ ଗିରଫ ଏଡ଼ାଇବା ସ୍ଥିତିରେ ରହିଥାଆନ୍ତେ । ଏହା ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷାର ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏବଂ *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏବଂ *ସାବିତ୍ରୀ ଅଗ୍ରୱାଲ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଖୋଲାଖୋଲି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଟେ । ଏହା ସ୍ଫଟିକ ଭଳି ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗିରଫକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏକ ଖୋଲା ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ସେ କେବଳ ଏକ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ ଏବଂ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ସେଥିରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ତ୍ତ ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ । *ଗୁରୁବକ୍ଷ ସିଂ ସିବିଆ (ଉପରୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସଂହିତାର ଧାରା 438 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ ଜଣେ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଉଭୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସମାଜର ଅଗ୍ରୀମ ଜାମିନ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିଛି ।

31. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ *ଡ. ନରେନ୍ଦ୍ର କେ. ଅମିନ ବନାମ ଗୁଜରାଟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲା* [13] ରେ ଏକ ତିନି ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରିବା ଲାଭଦାୟକ । ଉକ୍ତ ମାମଲାରେ ଗୁଜରାଟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଜଣେ ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ସଂହିତାର ଧାରା 439 (2) ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜାମିନକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦେଲେ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି କରାଗଲା ଯେ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ଏବଂ ଜାମିନ ବାତିଲ ପାଇଁ ଥିବା ମାପକାଠି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ତର୍ଜମା ନକରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ତ୍ରୁଟି କରିଛନ୍ତି । ଖଣ୍ଡପୀଠ *ପୁରନ ବନାମ ରାମବିଲାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ମାମଲା* [14] ରେ ହୋଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସନ୍ଦର୍ଭିତ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ଏକ ଅନ୍ୟାୟ, ବେଆଇନ କିମ୍ବା ବିକୃତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଧାରଣା ଜାମିନ ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରିବା ଠାରୁ ଏହି ଆଧାରରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ନିଜେ ତ୍ରୁଟି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଚରଣ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଏପରି ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା କିଛି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ଯୋଗ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତି ହେତୁ ଏପରି ହୋଇଛି । ତିନି ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ଯେ

[13] 2008 (6) SCALE 415

[14] (2001) 6 SCC 338

ଯେତେବେଳେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ, ସେତେବେଳେ ଜାମିନ ଆଦେଶ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯାଏ । ସାରାଂଶରେ, ତିନିଜଣିଆ -ଖଣ୍ଡପୀଠ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ଆଦେଶଟି ବିକୃତ, ତେବେ ଉପରିସ୍ଥ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ନିରର୍ଥକ କରାଯାଇପାରିବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ଥିବା ମାମଲାରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବା ପରେ ଜାମିନ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଆଇନରେ କୌଣସି ମଞ୍ଜୁରି ନାହିଁ ଏବଂ ବାସ୍ତବରେ, ଆଇନର ପବିତ୍ରତାରେ ଏହା ଏକ ଫାଟ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଏହା ନିୟମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଏବଂ ଆଇନ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱକୁ ଗ୍ରହଣ କରେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଏହାର ଗମ୍ଭୀରତା ବଜାୟ ରହେ, ସେତେବେଳେ ଏହା ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟତା ଲାଭ କରେ । ଏହି ପ୍ରକାରର ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସାମୂହିକ ଏବଂ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିପଦରେ ପଡ଼ିଥାଏ ।ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଏହା ଜାମିନ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା ନିୟମିତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷମତାକୁ ହ୍ରାସ କରେ ।

32. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହା ଧ୍ୟାନରେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ଆଇନର ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏଥିରୁ ବିଚ୍ୟୁତ ହେବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ଏହା ଆଇନର ଏକ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତାହା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏକ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ସମୟରେ ଏକ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାହାର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ନ୍ୟାୟିକ ସମୀକ୍ଷା କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଅପେକ୍ଷା କ୍ଷମତାର ବୈଧାନିକ ପ୍ରୟୋଗ ଏକ ଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ରହିଛି । *ବେ ବେରୀ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟସ୍ (ପି) ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଶୋଭା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲା* [15] *ରେ ଏବଂ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ବ୍ରାସୱେୟାର କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ଉଦୟ ନାରାୟଣ ପାଣ୍ଡେ ମାମଲା* [16] *ରେ ଏହିପରି କୁହାଯାଇଛି ।*

33. ଉପରୋକ୍ତ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ମୂଳଦୁଆ ଉପରେ ବିଚାର କରି, ଅପ୍ରତିରୋଧ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଥା ଉତ୍ତମ ଦାସ, ଅଭିମନ୍ୟୁ ଦାସ ଏବଂ ମୁରଲୀଧର ପାତ୍ରଙ୍କ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ ଉପରେ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାମିନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅପୋଷଣୀୟ ଏବଂ ତାହା ଅକାମୀ ହୋଇଯିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉପରୋକ୍ତ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କ ଜାମିନ ବନ୍ଧପତ୍ରଗୁଡିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ହାଜତକୁ ନିଆଯାଏ ।ଏହା କହିବା ପାଇଁ

[15] (2006) 13 SCC 737
[16] (2006) 1 SCC 479

କୌଣସି ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଯେ ସେମାନେ ସଂହିତାର ଧାରା 439 ଅନୁଯାୟୀ ଜାମିନ ମଞ୍ଜୁର ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହକଦାର ଯାହାକୁ ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ଯୋଗ୍ୟତା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯିବ ।

34. ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଯାଏ ।

ଡି. ଜି   ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ସମାଧାନ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ତୁଷାର କାନ୍ତ ଗୋଛି

ଅନୁବାଦକ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।